

Sweco Energiguide AB
Att. Maja-Lena Brännvall
Box 1902
791 19 Falun

Yttrande från Malung-Sälens Naturskyddsförening enligt 6 Kap. 4§ MB angående ansökan om koncession för ny 145 kV ledning mellan Sälen och Tandådalen

Vi har tagit del av samrådshandlingarna och värderat påverkan på främst naturvärdena i de olika alternativen. I bedömningen av påverkan på naturvärdena innefattar vi inverkan på landskapsbild, naturmiljö, rekreation, friluftsliv men också risk för strömgenomgång (electrocution) och kollisionsrisk för fåglar vilket inte behandlas i underlagshandlingarna.

Det norra alternativet anser vi innebära mycket stor påverkan på naturvärden. Sträckningen går mer än fem km över kalfjäll i kanten på Norra Transtrandsfjällens naturreservat som också till stora delar är Natura 2000-område. Ca 8 km av ledningen skulle gå genom ett område som i kommunens översiktsplan reserverats för det rörliga friluftslivet. I planen anges att inga exploateringar som kan försämra förutsättningarna för rörligt friluftsliv bör tillåtas i detta område.

I mer än fyra km tangerar den norra sträckningen Norra Transtrandsfjällens naturreservat. Området är utpekad som riksintresse för naturvård. I översiktsplanen bedöms området ha mycket stort ekologiskt och geologiskt värde. Lokalt finns en rik flora och fauna och landskapsbild är vacker och särpräglad. Elledningen skulle innebära en påtaglig påverkan på landskapsbild inom i stort sett hela naturreservatet. Den skulle också passera rakt över den natursköna dalen Lördagsgraven. I översiktplanen anges att inga exploateringar som kan försämra förutsättningarna för rörligt friluftsliv bör tillåtas inom detta område.

Den norra sträckningen skulle alltså innebära en betydande miljöpåverkan och skulle därmed behöva dispens enligt 7 kap miljöbalken. Vi förutsätter att sådan dispens inte skulle beviljas och ser därför den norra sträckningen som ett helt orealistiskt alternativ och ett oseriöst förslag.

Det södra alternativet är således det enda realistiska alternativet. Däremot anser vi inte att uppdelningen i luftledning och markkabel enligt förslaget för den södra sträckningen är det enda möjliga alternativet. Eftersom ändå drygt hälften av den södra sträckningen föreslås vara markkabel anser vi att det allra bästa vore att lägga markkabel i hela det södra alternativet. Till största delen följer det södra alternativet fjällvägen, väg 66 och en luftledning här skulle innebära en förfölning av naturmiljön och främst utsikten upp mot Östra Kalven. För den östra delen av södra alternativet mellan Sälen och Sösaatern bör markledningen följa befintlig ledningsgata, alternativ 1. Detta skulle innebära den minsta påverkan på naturvärdena.

Luftledningarna innebär en påtaglig risk för större fåglar, främst rovfåglar och ugglor som gärna utnyttjar ledningsstolpar som sittplatser. De riskerar då strömgenomgång (electrocution) vilket också ofta innebär kortslutning. Risken är störst i mellanspänningsnätet och regionnätet. Luftledningarna innebär också kollisionsrisk för större fåglar. Europarådet genom kansliet för Bernkonventionen, Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats, arbetar för att medlemsländerna ska vidta åtgärder för att minska risken för människoorsakad fågeldöd. Med jämna mellanrum kräver man att medlemsländerna redovisar vad som vidtagits gällande Bernkonventionens direktiv 110 om åtgärder för att förhindra att fåglar dödas i ledningsnät och elkonstruktioner. Många länder har kommit längre i detta arbete än vad Sverige har. I Tyskland är det t.ex. lagstiftat att nyuppförda ledningsstolpar och annan teknisk utrustning ska konstrueras för att utesluta möjligheten att fåglar dödas genom strömgenomgång. Att välja markkabel i stället för luftledning i det södra alternativet skulle vara en god anpassning till de internationella riktlinjerna.

Om det trots de starka skäl för markkabel som redovisats ovan ändå beslutas om luftledning anser vi att för den östra delen av södra alternativet mellan Sälen och Sälsäterna bör ny ledning följa befintlig ledningsgata, alternativ 1. Detta ger minst påverkan på skogsmark och ger en liten ytterligare förändring av landskapsbilden. Den minst olämpliga stolptypen är portalstolpen som beskrivs i figur 3a. I denna stolptyp är ledningarna placerade horisontellt vilket innebär mindre kollisionsrisk för fåglar än med stolpar där ledningarna är placerade vertikalt. Eftersom kungsörn förekommer i det aktuella området bör dimensionerna anpassas för att dessa stora fåglar inte utsätts för strömgenomgång om de väljer stolpar och tvärsålar som sittplatser. Isolatorerna bör vara minst 60 cm långa och avståndet mellan strömförande ledningar minst 240 cm.